

Dariusz Salomończyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

SEKRETARIAT Z-CY SZEF AKS
DS-173-280/20
L.dz.....
Data wpływu.....27.04.2020.....

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pisma z dnia 01 i 07 kwietnia br. w sprawie przedłożenia uwag do poselskiego projektu ustawy w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. oraz Autopoprawki do ww. projektu, w załączeniu przekazujemy uwagi otrzymane z województw: mazowieckiego, lubuskiego, zachodniopomorskiego, opolskiego, podkarpackiego, pomorskiego i dolnośląskiego.

Z poważaniem,

Jakub Mielczarek
Dyrektor Biura

Związek Województw RP
Ul. Świętojerska 5/7
00-236 Warszawa
T. (22) 831 14 13
F. (22) 831 14 42
W. www.zwrp.pl

Informacja o projekcie:

Tytuł	Autopoprawka do poselskiego projektu ustawy w sprawie szczególnych zasad przeprowadzenia głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.
Projekt z dnia	2 kwietnia 2020 roku
Autor	Wnioskodawcy (postowie)

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi
1.	Art. 3	Operator wyznaczony w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. — Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051, 1495 i 2005), zwany dalej operatorem wyznaczonym, zapewnia, w terminie przypadającym od 7 dni do dnia przypadającego przez dniem wyborów, doręczenie pakietu wyborczego bezpośrednio do oddawczej skrzynki pocztowej wyborcy na adres wyborcy wskazany w części A spisu wyborców, o której mowa w art. 26 6 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks Wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504).	Przedmiotowy projekt zakłada, iż 'organizatorem' wyborów zostanie Poczta Polska tymczasem zgodnie z art. 152 kodeksu wyborczego stałymi organami wyborczymi są Państwowa Komisja Wyborcza oraz komisarze wyborczy. Wprowadzenie tego typu poprawki powoduje chaos prawny, albowiem to właśnie PKW powinna organizować wybory w myśl przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Operator pocztowy (w analizowanym przypadku Poczta Polska) nie jest organem uprawnionym do sprawowania kontroli nad organizacją i przeprowadzeniem wyborów. Za wysoce wątpliwe należy uznać możliwość wparcia przez Poczta Polską Państwową Komisję Wyborczą, aczkolwiek przy uwzględnieniu ratio legis przedmiotowego aktu prawnego wydaje się do jedyna

		akceptowalna możliwość prawna.
Art. 4	4. Minister właściwy do spraw aktywów państwowych może, w drodze rozporządzenia, określić dodatkowe elementy wchodzące w skład pakietu wyborczego, mając na względzie zapewnienie wyborcom, skutecznego prawa do głosowania. (do wykreślenia z projektu)	Przedmiotowa regulacja jest nieostra, albowiem ostateczna zawartość pakietu wyborczego nie zostanie ujęta w przedmiotowym projekcie tylko rozporządzeniu ministra właściwego ds. aktywów państwowych, a co za tym idzie w sposób istotny może zmienić się sposób procedury głosowania. Dlatego też za w pełni zasadne należy uznać wykreślenie art. 4.
Art. 7 ust. 4	W skład gminnej obwodowej komisji wyborczej wchodzi: 1) w gminach do 50000 mieszkańców — nie mniej niż 3 i nie więcej niż 9 osób; 2) w gminach powyżej 50000 mieszkańców — 9 osób oraz po 9 osób na każde kolejne 50000 mieszkańców, nie więcej jednak niż 45 osób. W skład gminnej obwodowej komisji wyborczej wchodzi: 1) w gminach do 50000 mieszkańców — nie mniej niż 9 i nie więcej niż 27 osób; 2) w gminach powyżej 50000 mieszkańców — 9 osób oraz po 9 osób na każde kolejne 50000 mieszkańców, nie więcej jednak niż 81 osób.	Niewielka liczba członków komisji spowoduje, opóźnienia w liczeniu głosów. Jest to zdecydowanie niewystarczająca liczba członków komisji, gdyż w swej istocie nie zapewni ona sprawnego przeprowadzenia procesu wyborczego. Oczywiście należy uwzględnić sytuację wywołaną COVID – 19 i zapewnić jak najbardziej bezpieczne warunki pracy poszczególnym członkom komisji.
3.		

Informacja o projekcie:

Tytuł	Projekt ustawy w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. Druk 314
Projekt z dnia	31 marca 2020 r.
Autor	Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniony pan poseł Krzysztof Sobolewski.

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi
1.	Art. 2 ust. 1	Art. stanowi o przeprowadzeniu wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych w 2020 r., wyłącznie w drodze głosowania korespondencyjnego.	Zgodnie z art. 127 ust. 1 Konstytucji Prezydent Rzeczypospolitej jest wybierany przez Naród w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich i w głosowaniu tajnym. Uwzględniając powyższą ocenę dotyczącą zasady powszechności wyborów, procedura wyborcza, przewidziana w Ustawie, narusza wymienione zasady. Zasada bezpośredniości wyborów nie wyklucza możliwości stosowania mechanizmów głosowania innego niż zaproponowany, np. przez pełnomocnika. We wszystkich ustrojach demokratycznych dopuszczających głosowanie korespondencyjne stanowi alternatywny a nie jedyny sposób wzięcia udziału w akcie głosowania. Oznacza to, że wyborca może, ale nie musi skorzystać z tej metody oddania głosu. Głosowanie w lokalu wyborczym stanowi podstawowy mechanizm demokratycznego prawa wyborczego. Jeżeli jest brak możliwości przeprowadzenia wyborów w lokalach wyborczych z jakiegokolwiek przyczyny to na taką okoliczność, demokratycznym państwie przewiduje się wprowadzenie stanów nadzwyczajnych - w przypadku polskiej Konstytucji stanu wojennego, stanu wyjątkowego bądź stanu klęski żywiołowej - co pozwala odsunąć w czasie zaplanowane uprzednio wybory po to, by móc je później przeprowadzić w normalnych warunkach, odpowiadających demokratycznym wymogom.

Art. 4 i Art. 7	Narusza zasadę demokratycznego państwa prawnego w zakresie, w jakim godzi w prymat ustawy. Dotyczy to ujętych w nim przepisów odsyłających w niniejszych artykułach, które upoważniają określone w nich organy państwowe (właściwi ministrowie oraz Państwowa Komisja Wyborcza) do uregulowania w drodze aktów wykonawczych wszystkich szczegółowych kwestii, związanych z przeprowadzeniem korespondencyjnego głosowania w wyborach prezydenckich, zarządzonych na 10 maja 2020 r., poczynwszy od trybu odbierania kopert zwrotnych od wyborców, aż po sposób postępowania z nimi przez obwodowe komisje wyborcze.	Nie może budzić jakiegokolwiek wątpliwości okoliczność, iż zgodnie ze standardami demokratycznych, wolnych i uczciwych wyborów, regulacje te mogą stanowić wyjątknie przedmiot materii ustawowej. Nie mogą być zatem przekazane do dyspozycji organów władzy wykonawczej, zwłaszcza zaś organów o jednoznacznie politycznym pochodzeniu, czyli członków rządu. Tak istotne, z punktu widzenia praw wyborców kwestie nie mogą być uregulowane w aktach prawnych niższej rangi niż ustawa.
Art. 7	Jest jednoznacznie w sprzeczności z ogólną normą, wyrażoną w art. 1, zgodnie z którą to ustawa określać ma szczególne zasady przeprowadzania głosowania korespondencyjnego.	Projekt ustawy w istocie nie określa niczego, co bezpośrednio wiązałoby się z procedurą takiego głosowania, z wyjątkiem rozszerzenia formuły głosowania korespondencyjnego na wszystkich wyborców. Art. 7 projektu narusza ponadto zasadę poprawnej legislacji, ze względu na niedookreśloną treść. Tym samym, może wywoływać poczucie uzasadnionej niepewności co do przebiegu aktu wyborczego, zarówno wśród wyborców, jak również wśród obywateli zainteresowanych udziałem w pracach komisji wyborczych.
Art. 5 ust. 2	Zapis art. 5 ust. 2 jest niejasny. Procedura dostarczenia pakietu powinna być określona w przedmiotowej ustawie.	
Art. 6 druk	Brak jest informacji jak zapewni się powszechność głosowania, równość głosowania za granicą. W jaki sposób Konsul dotrze do obywateli RP przebywających, mieszkających za granicą.	
Art. 6 ust. 2	Zastosowano odwołania art. 53 r, 53 q oraz 53 t ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. – Kodeks wyborczy – w obowiązującej wersji tegoż aktu takie artykuły nie występują. Autopoprawka nie posiada już w ogóle odniesień do ww. ustawy.	

Informacja o projekcie:

Tytuł	Autopoprawka do poselskiego projektu ustawy – w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania korespondencyjnego w wyborach na Prezydenta RP zarządzonych w 2020 r. druk nr 314-A
Projekt z dnia	02.04.2020 r.
Autor	

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi
1.	Druk nr 314-A Autopoprawka do poselskiego projektu ustawy w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.	Projekt narusza art.68 ust 4 Konstytucji RP który stanowi, że władze publiczne są obowiązane do zwalczania chorób epidemicznych oraz art. 160 §1 Kodeksu karnego, który stanowi, że kto naraża człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Wybory powinny odbyć się w innym, bezpiecznym dla obywateli terminie.	Przeprowadzenie wyborów w okresie, gdy przewidywany jest szczyt zachorowań na wirusa SARS CoV-2 zwiększa ryzyko rozprzestrzeniania się epidemii. Ustawodawca w uzasadnieniu do przedmiotowego projektu wskazuje, że „(...) autopoprawka wywołuje pozytywne skutki społeczne i prawne, wykluczając potencjalne ryzyko zachorowania, istniejące przy obowiązkach oddawania głosów w lokalu wyborczym (...) co nie oznacza, że takiego ryzyka nie ma przy głosowaniu korespondencyjnym, gdyż już samo powoływanie komisji wyborczych wprowadza ryzyko rozprzestrzeniania się epidemii.
2.	Art. 4 ust. 1-2	Artykuł narusza art. 127 ust. 1 Konstytucji RP, który stanowi, że Prezydent Rzeczypospolitej jest wybierany przez Naród w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich i w głosowaniu tajnym. Oddanie głosu w sposób wskazany w art. 4 ust. 1-2 proponowanej autopoprawki tj. oddawanie głosu, gdzie wraz z informacją o naszym wyborze musimy podać między innymi PESEL powoduje, że wyborca w sposób jednoznaczny i jawny wskazuje swoje preferencje polityczny.	Ustawodawca w uzasadnieniu do autopoprawki wskazuje, że nadrzędnym obowiązkiem państwa jest umożliwienie uprawnionym obywatelom udziału w wyborach powszechnych, nie przywołując pozostałych postanowień art. 127 ust. 1

		Jedynym właściwym rozwiązaniem w przypadku głosowania korespondencyjnego jest osobista weryfikacja wyborcy przez osobę dostarczającą kartę do głosowania, co w przypadku panującej epidemii jest niemożliwe.	Konstytucji RP tj., że wybory oprócz tego, że muszą być powszechne to muszą być również równe, bezpośrednie i w <u>głosowaniu tajnym</u> , których proponowana zmiana nie spełnia. Ideą tajności głosowania jest właśnie anonimowość, a więc osoba trzecia nie ma prawa poznać głosu oddanego przez wyborcę. W tym przypadku komisja będzie mogła uzyskać informację jak zagłosował wyborca, gdy przy każdym otwarciu koperty z oddanym głosem jednocześnie będzie weryfikowane oświadczenie. Ponadto głosowanie korespondencyjne w formie przedstawionej przez ustawodawcę nie gwarantuje również powszechności wyborów, ponieważ włożenie „pakietu wyborczego” do skrzynki pocztowej niesie za sobą duże ryzyko wyłączenia ww. pakietu przez osoby trzecie. Problem pojawi się również w sytuacji, gdy wyborca przebywa w miejscu innym niż miejsce zameldowania i karta nie zostanie skutecznie dostarczona. Oba te przypadki niosą za sobą ryzyko braku możliwości oddania głosu przez wyborcę.
3.	Art. 3 ust. 3 pkt 5 w zw. z art. 4 ust. 1, 2 i 6	Artykuły naruszają art. 272 Kodeksu Karnego, który stanowi, że kto wyłudza poświadczenie nieprawdy przez podstępne wprowadzenie w błąd funkcjonariusza publicznego lub innej osoby upoważnionej do wystawiania dokumentu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.	Zamieszczając w pakiecie wyborczym „oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania”, wyłudza się podstępem poświadczenia nieprawdy przez wprowadzenie wyborcy w błąd, iż oddaje głos w sposób tajny. W nazwie oświadczenia podaje się, że mamy do czynienia z głosowaniem tajnym po czym w treści oświadczenia należy podać swoje imię i nazwisko oraz numer PESEL, czyli umyślnie wprowadza się w błąd wyborcę. Następnie oświadczenie wraz z kartą do głosowania wyborca ma włożyć do jednej koperty zwrotnej. Ponadto, jeżeli wyborca nie zwróci podpisanego oświadczenia lub nie wpiszze

			swojego imienia i nazwiska lub numeru PESEL lub wpisać te dane nieczytelnie to jego głos będzie nieważny, czyli podstępem zmusza się wyborcę do potwierdzenia nieprawdy w oświadczeniu.
	Art. 4 pkt. 6 pod. 3	„koperta na kartę do głosowania nie jest zaklejona” zapis może spowodować, że mimo wystąpienia prawidłowo głosu przez osoby starsze które nie dopilnują zaklejenia wewnętrznej koperty będzie on nieważny. Propozycja: usunięcia tego zapisu.	Ponieważ główna koperta będzie zaklejona daje to podstawy do uznania głosu za ważny. Jest to pole do nadużyć przez celowe odklejanie kopert
	Art. 7 pkt. 5	W skład gminnej obwodowej komisji wyborczej wchodzi z urzędu jako jej przewodniczący, osoba wskazana przez komisarza wyborczego. Propozycja: Komisja ze swojego składu wybiera przewodniczącego	Wybór przewodniczącego gminnej komisji przez komisarza wyborczego nie jest elementem demokratycznych wyborów. Komisarz może wskazać osoby ze ścisłego grona związanego np. z obecnym prezydentem.
	Art. 11 pkt 5	Gminna obwodowa komisja wyborcza po ustaleniu wyników wyborów sporządza protokół głosowania w gminie w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej i przekazuje go okręgowej komisji wyborczej. Propozycja: po słowach na Prezydenta Rzeczypospolitej dodać: wywiesza protokół z wynikami do publicznej informacji	Brak podania wyników do publicznej informacji przez gminną obwodową komisję powoduje podejrzenia co do jawności ustalania wyników końcowych głosowania. Wywieszenie wyników na drzwiach lokalu jest formą powszechnie obowiązującą w prawie wyborczym.
	Art. 3.1.	Operator zobowiązany jest do dostarczenia pakietu wyborczego do skrzynki oddawczej wyborcy. Pakiet nie jest przesyłką poleconą i nie pozwala na weryfikację faktycznego dostarczenia pakietu wyborczego do konkretnego wyborcy. Stanowi to zagrożenie poprawnego przebiegu procesu wyborczego. Nie mam możliwości weryfikacji, czy oddanie głosu lub jego brak, jest wynikiem decyzji wyborcy, czy faktem nieotrzymania pakietu wyborczego.	
	Art. 3.2.	Niedoręczenie pakietu wyborczego wyborcy, z winy operatora, jest w praktyce pozbawieniem go prawa do realizacji jego praw wyborczych.	
	Art. 4.2.	Z artykułu nie wynika jednoznacznie sposób odbioru przesyłek wyborczych. Wyznaczenie jednej skrzynki odbiorczej, czy wszystkich, w gminie lub okręgu wyborczym do odbioru pakietów wyborczych. Nie precyzuje sposobu poinformowania wyborców o miejscu usytuowania skrzynki odbiorczej przeznaczonej do odbioru pakietów wyborczych. Teoretycznie wyborca może pakiet wyborczy samodzielnie dostarczyć do właściwej komisji wyborczej.	

10.	Art.4.6.	Zapis ten może stanowić naruszenie tajności procesu wyborczego, pozwala bowiem na identyfikację wyborcy w kontekście oddania przez niego głosu uznanego za nieważny.	
11.	Art.4.7.	Z artykułu nie wynika sposób traktowania pakietów wyborczych w wypadku ich niedostarczenia do właściwych komisji wyborczych z winy operatora. Nie ma informacji, czy głosy te będą traktowane jako ważne. Niezrealizowanie prawa wyborczego wyborcy nie z jego winy, a operatora poczty, będzie w praktyce pozbawieniem wyborcy prawa głosu.	
	Uwagi ogólne do projektu.	W tym projekcie jest odesłanie do zapisów kodeksu wyborczego, które określają reguły głosowania korespondencyjnego dla osób niepełnosprawnych. Projekt jest rozszerzeniem takiej formy głosowania na wszystkich wyborców. Dotychczas, w wyborach korespondencyjnych wyborca otrzymywał pakiet wyborczy listem poleconym, do rąk własnych. Obecny projekt znosi wymóg dostarczenia przesyłki do rąk własnych, co za tym idzie znosi weryfikację faktu dostarczenia pakietu wyborczego konkretnemu wyborcy. Nie ma możliwości zweryfikowania czy dany pakiet wyborczy został dostarczony, nieodebrany czy niedostarczony.	
12.		Projekt znosi wymóg składania wniosku o możliwość głosowania korespondencyjnego w którym wnioskodawca podawał adres odbioru pakietu wyborczego. Jako miejsce dostarczenia pakietu przyjmuje się miejsce zameldowania/spis wyborców, które nie jest tożsame z miejscem zamieszkania i faktycznego pobytu wyborcy. W świetle projektu ustawy prawidłowość przebiegu procesu wyborczego, co za tym idzie jego legalność w głównej mierze zależy będzie od działania operatora poczty. Sposób dostarczenia pakietu wyborczego, 30 mln obywateli uprawnionych do głosowania, jego odbioru i sortowania, a także dostarczenia do właściwych komisji wyborczych jest niewątpliwym elementem realizacji procesu wyborczego. Projekt nie uszczegółowił w stopniu wystarczającym przebiegu procesu wyborczego cedując kluczową decyzję na organa władzy wykonawczej i operatora poczty. Stanowić to może podstawę do podważania legalności przebiegu wyborów. Projekt nie precyzuje różnicy dla procesu wyborczego pomiędzy pakietami wyborczymi nieodebranymi a niedoręczonymi. W pierwszym wypadku, „nieodebrania”, możemy mówić ewentualnej świadomej decyzji wyborcy nieuczestniczenia w wyborach, w drugim o pozbawieniu wyborcy, nie z jego winy lub decyzji, prawa wyborczego. Nie zawiera regulacji dotyczących sytuacji, w której wyborca informuje o fakcie nieotrzymania pakietu wyborczego. Projekt będzie powodował konsekwencje finansowe dla budżetu państwa i budżetów samorządów. Ustawodawca, cedując na władzę wykonawczą doprecyzowanie przebiegu	

		procesu wyborczego, wykazanie skutków finansowych przesunie jedynie „w czasie” i nie podda ich ocenie ustawodawcy. Oznacza to, że ustawodawca podejmować będzie wiążące decyzje nie znając tak naprawdę ich konsekwencji finansowych. Samorządy zostaną obciążone obowiązkiem organizacji komisji wyborczych w realiach epidemii. W świetle obecnie obowiązujących terminów wyborczych i legislacyjnych nierealne jest zrealizowanie wyborów w terminie 10 maja.	
--	--	--	--

Opinia otrzymana z woj. mazowieckiego

Dotyczy:

Projektu ustawy w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.

1. Wybory wyłącznie korespondencyjne NIE SĄ WYBORAMI w rozumieniu obowiązującej Konstytucji RP!
2. W stanie epidemicznym nie da się przeprowadzić wyborów bez narażenia zdrowia i życia Polaków.
3. Odpowiedzialność, łącznie z karą, za utratę życia i zdrowia obywateli ciąży na organizatorach wyborów.
4. Jedynym zgodnym z Konstytucją sposobem na przełożenie terminu wyborów jest ogłoszenie stanu klęski żywiołowej przez Radę Ministrów.

Adam Struzik

Związek Województw RP

**Opinia województwa zachodniopomorskiego dotycząca projektu ustawy
w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania korespondencyjnego
w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.
(druk sejmowy nr 314 i nr 314-A)**

Województwo Zachodniopomorskie negatywnie opiniuje projekt ustawy w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. (druk sejmowy nr 314 i nr 314-A), zgłaszając następujące uwagi:

1) w ocenie województwa, analizowany projekt w istotnym zakresie narusza wywodzoną z art. 2 Konstytucji zasadę przyzwoitej legislacji i zaufania obywateli do Państwa poprzez:

- a) brak obowiązku stwierdzenia nieważności głosu w przypadku umieszczenia na kopercie zwrotnej danych wyborcy,
- b) brak procedur chroniących przed fałszerstwem materialnym,
- c) brak sankcji prawnych dla operatora pocztowego za nierzetelne wywiązanie się ze swoich obowiązków, polegających na dostarczeniu i odbiorze pakietów wyborczych, co może pozbawić obywateli prawa wyborczego;

2) analizowany projekt ustawy wraz z autopoprawką narusza zasadę przyzwoitej legislacji, w tym obowiązek regulacji zagadnień dotyczących wyborów w ustawie, poprzez przyjęcie, że istotne z punktu widzenia aktu wyborczego procedury i zasady określone będą w drodze rozporządzeń;

3) projekt wraz z autopoprawką narusza zasadę odpowiedniego *vacatio legis*, w tym określony w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego minimalny 6 miesięczny okres wprowadzania zmian w zakresie procedur wyborczych;

4) projekt ustawy wraz z autopoprawką naruszają art. 127 ust. 1 Konstytucji, z uwagi na fakt, że nie zapewniają powszechności, bezpośredniości, równości oraz tajności głosowania;

- 5) termin wprowadzenia oraz zakres i charakter proponowanych zmian może pozbawić część wyborców zagwarantowanego w Konstytucji RP czynnego prawa wyborczego, m.in. poprzez uniemożliwienie zmiany okręgu wyborczego albo niedostarczenie pakietu wyborczego;
- 6) pozbawienie prawa wyborczego części obywateli niweczy zasadę powszechności wyboru na urząd Prezydenta RP zagwarantowaną w art. 127 ust. 1 Konstytucji;
- 7) możliwość dostarczenia większej liczby pakietów do potencjalnego miejsca zamieszkania i przebywania wyborców oraz multiplikacji tych samych pakietów, z uwagi na dostarczanie ich osobom pozostającym na kwarantannie, w izolacji lub bez meldunku, spowoduje naruszenie wyrażonej w art. 127 ust. 1 konstytucji zasady równości;
- 8) zasada bezpośredniości wyborów określona w art. 127 ust. 1 Konstytucji może być zaburzona, poprzez presję rodzinną lub wypełnienie kilku kart do głosowania za innych wyborców; projekt skłania do prowadzenia agitacji w stosunku do członka rodziny oraz sprzyja możliwości popełnienia przestępstwa sfalszowania dokumentu, poprzez wypełnienie karty do głosowania za domownika niepozostającego w okresie wyborców pod adresem zamieszkania;
- 9) skutkiem proponowanych rozwiązań będzie brak tajności wyborów, z uwagi na obowiązek wyborców do załączania do koperty zwrotnej, obok karty wyborczej, oświadczenia zawierającego dane osobowe wyborcy;
- 10) projektodawca nie przewidział nieważności głosu w sytuacji, w której adresat umieści swoje dane na kopercie zwrotnej;
- 11) przyjęte przez projekt założenia powodują, iż identyfikacja czynów przestępczych fałszerstwa materialnego (art. 270 k.k.) i sprawców jest niemożliwa, z uwagi na dużą liczbę wyborców, brak jest także przejrzystości zasad wysyłania kart wyborczych oraz procedur weryfikacji tożsamości wyborcy.

Województwo Zachodniopomorskie chce jednocześnie zauważyć, że zarówno projekt, jak i autopoprawka nie wpływają na zadania realizowane przez samorząd województwa, tym niemniej wydanie opinii jest konieczne, bowiem niniejsze projekty w sposób gruntowny zmieniają dotychczas obowiązujące zasady wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA
Olgierd Geblewicz

Informacja o projekcie:

Tytuł	Autoprawka do poselskiego projektu ustawy w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r.
Projekt z dnia	
Autor	Krzysztof Sobolewski w imieniu wnioskodawców

Informacje o zgłaszającym uwagi:

Urząd	Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego za pośrednictwem Biura Związku Województw RP
Organizacja samorządowa	Związek Województw RP

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi
1.	Meritum projektu	Projekt ustawy jak i autoprawki do ustawy nie powinny być procedowane ponieważ są sprzeczne z obowiązującą ustawą zasadniczą – Konstytucją RP	• naruszenie przepisów Konstytucji nie zachowanie konstytucyjnego trybu przeprowadzania wyborów, wprowadzanie zmian po zarządzeniu wyborów • brak gwarancji dla tajności głosowania • brak powszechności wyborów • zwiększenie zagrożenia epidemiologicznego poprzez zwiększenie ryzyka rozprzestrzenienia COVID - 19

Opinia województwa podkarpackiego

Województwo podkarpackie nie wnosi uwag do poselskiego projektu ustawy-
w sprawie szczególnych zasad przeprowadzania głosowania
korespondencyjnego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
zarządzonych w 2020 r. (druk nr 314 -A i 314).